

Víza

Tak poprvé jsem na Čínské velvyslanectví dorazil v pondělí 8 hodin ráno. Na webu inzerovali otvírací dobu od 8 do 12 každý den od pondělka do pátku, dokonce nabízeli rychlé vyřízení víz za příplatek do dvou dní. Bylo mně to hned podezřelé, protože nevěřím, že v komunismu by něco šlo tak rychle, mám s tím bohaté zkušenosti.

V osm bylo před velvyslanectvím pusto a prázdno. Jen český policista poctivě hlídal zavřený vchod. Tak jsem s ním dal řeč. Říkal, že teda on nic neví, ale že v 8 je určitě brzo, že nejdřív v devět. Chápu, i čínský úředník si chce přispat, a tak jsem podruhé dorazil o půl desáté. Jaká to změna! Kolem velvyslanectví pobíhalo pět zoufalých Číňanů. Tak jsem s nimi dal taky řeč. Prý potřebují prodloužit platnost pasu, ale nikde nikdo není. Dveře zavřené, žádná cedule, nic. Můj starý známý policista poradil, abych zazvonil na jakýsi omšelý zvonek bez cedulky, který vypadal, že je již desítky let mimo provoz. Když jsem stiskl tlačítko, stal jsem se u pobíhajících Číňanů hrdinou. Evidentně měli před svým úřadem respekt a po mém zazvonění prchli, aby to nebylo na ně. Čekal jsem cokoli, ale tohle ne – ozval se bzučák, dveře povolily a já se ocitl v obrovské vstupní hale.

Prožil jsem 30 let v komunistickém Československu, byl v Sovětském svazu i jiných spřátelených zemích. Náhle na mě dýchla atmosféra té doby, nepopsatelné mrazení v zádech, pocit moci úředníků a bezmoci návštěvníků, v hlavě se začaly bleskurychle odehrávat dávno zapadlé scénérie mých interakcí s úředníky komunistického impéria. Vše bylo tak stejné, tak důvěrně známé. Probudil jsem se snad z krásného snu a ocitl se zpátky v realitě?

Kynoucí dáma za stolem se s medově proradným hlasem optala: „Co chcete? Tady nikdo není!“ Nasadil jsem ten nejlíbeznější úsměv, jaký dokážu. Představil jsem se jako zástupce univerzity pořádající expedici za zatměním do jejich krásné země. Nečekal jsem, že by paní dojetím zjihla, ale úspěch se dostavil, začala alespoň komunikovat. Prohlásila, že je státní svátek a že se neřáduje. Neměl jsem odvahu odporovat, že je pondělí a pracovní den. Co když mají nějaký svátek v Číně? A co když já o něm nevím? To bych byl hned v nemilosti. Opatrně jsem se optal, zda tedy zítra by mohla být naděje. Paní se na mě podívala, jako bych byl z jiného světa (svým způsobem to podvědomě uhodla). „Svátek je celý týden, nejdříve tu bude někdo v pátek!“

Nechtěl jsem se jen tak vzdát. A začal paní bombardovat dotazy. „A nebude tu v pátek hodně lidí?“ Paní bez jakéhokoli zájmu mou obavu potvrdila: „Ano, to je pravděpodobné, počítejte s několika hodinami čekání, přijďte raději brzo.“ Vzpomněl jsem si na předrevoluční čekání na nedostatkové zboží přes noc, často se spacákem, třeba na lístky do kina na film, který za něco stál. Začal jsem dorážet, zda by se přece jen nenašel nějaký úředník. Vysvětlila mně s ledovým klidem, že je zde vzácná návštěva a že na víza teď nemá nikdo čas. Tato informace byla sice v rozporu s informací předchozí, ale to je u komunistických úředníků zcela běžné. Blábolí cokoli, aby se člověka zbavili.

Pokusil jsem se paní přimět k akci prosbou, zda by neprohlédla mé žádosti, zda jim něco nechybí. Vyličil jsem jí, jak jsem do půl druhé dělal kopie pasů podle požadavků na internetu a jak pečlivě jsem vše připravil. Paní jsem neohromil. Jedině slovo internet v ní vyprovokovalo nějakou nepříjemnou vzpomínku, kterou komentovala slovy, že počítačům nerozumí. Vypadlo z ní ale přece jen jedno moudro. „A máte plnou moc to vyřizovat?“ Opět ten pocit z dob dávno minulých. Vyřadit protivníka požadavkem na další a další papír. Měl jsem na hlavičkovém papíru ČVUT, že jsem vedoucím expedice a seznam jejich členů. Paní nejistě odvětila, že to by mohlo snad stačit, ale o tom že ona nerozhoduje a že musím přijít v pátek. Přestal jsem náraz existovat, audience byla skončena.

Druhá iterace

V mezičase jsem si s konzulátem vyměnil několik emailů, evidentně na ně odpovídala jiná úřednice, než ta, kterou jsem měl tu čest poznat napoprvé. V mailu jsem se dozvěděl již třetí

důvod, proč konzulát nefunguje, emailová magistra se oháněla zaklínadlem „z technických důvodů“. Nicméně verdikt obou úřednic byl shodný: pátek v devět je ona velká chvíle.

Před úřad jsem se dostavil o 15 minut dříve a byl jsem desátý, což vypadalo slibně. Doprovázel mě ještě Vlado, další člen expedice. Za pět minut devět jsme byli již dvacátí, Číňané tvořili před velvyslanectvím narůstající chumel, Evropané organizovanou frontu. Ti zkušenější ve frontě nás poučili, že Číňané jdou stejně k jinému okénku, a tak je to jedno. Blíží se devátá a nervozita stoupá. Otevrou? Neotevrou? Je 8:58 a brána se otevírá.

Přicházíme do zcela jiné budovy než minule. Skrývá v sobě standardní úřadovnu se čtyřmi okénky, dvě jsou otevřená. Evropské a čínské. Stání ve frontě si můžeme krátit čtením propagační brožurky „Kacířská sekta Fa-lun Kung klamající svět a ničící životy“. Jednu jsem si nechal na památku, jen netuším, zda větší fanatik byl pisatel brožury nebo zakladatel sekty. V mezičase jsme se dozvěděli, že všichni cizinci platí za vízum 30 €, zatímco Češi 50 €, prý jde o pomstu za jednostranné zvýšení poplatků za vstupní víza Číňanům k nám. V deset jsme se dostali na řadu, nervozita dostoupila vrcholu. Fronta za námi narostla do obludných rozměrů. Bude vše v pořádku? Moc jsem tomu nevěřil. Úřednice zkoumala jednu žádost po druhé a mně začínalo být jasné, že je to milá, úžasná, krásná, skvělá a schopná úřednice, neboť mizela jedna složka za druhou. Poněkud zaváhala u Vlada, který je ze Slovenska a dožadovala se povolení k pobytu nebo pracovní smlouvy, nicméně ji Vlado odzbrojil svým úsměvem, a tak se spokojila s nejasným příslibem, že dotyčný dokument dodáme při převzetí víz.

Vyhráno! Máme papír nutný k vyzdvižení víz a další lístek s instrukcemi, jak víza zaplatit. Platba nesmí být provedena bankovním převodem ani žádnou jinou elektronickou cestou. Jedině přípustné je složit peníze u banky ČSOB a při vyzdvižení pasů přinést potvrzení. Banalita, která nás už nezaskočí. Plni optimismu míříme k místní pobočce ČSOB. Úřednice je celkem vlídná do okamžiku, než si dovolím chtít zaplatit VISA kartou. „Karty nebereme“. Vyjádřil jsem jisté znepokojení nad bankou, která neumí v roce 2009 přijmout peníze z platební karty. Paní přestala být vlídná. Vypakovala nás tak rychle, jak jsme přišli. Z bankomatu tolik peněz vybrat nemohu, a tak jsme šli do České spořitelny, kde mám účet. V automatu u vchodu jsem naťukal hotovostní transakce, vypadl lísteček a pak následovalo půlhodinové čekání. Nic moc. Únava už byla znát. Konečně přistupuji k okénku, беру si bonbónek, který zde nabízejí, a dožaduji se 780 € ze svého účtu. „To si musíte znova vyťukat na automatu u vchodu směnárně, tady jste špatně!“ Hlesl jsem: „A to budu muset znova čekat?“ Paní si mě prohlédla, vyhodnotila situaci na těsně před infarktem a odkvačila o dvě okénka vedle, kde domluvila přednostní seanci. Získat 780 € už bylo dílem okamžiku. Jdeme zpět do ČSOB. Stejná úřednice, stejně kyselý ksicht.

Tyhle baby mě vždy iritují, a tak jsem prohodil několik jedovatých poznámek o této bance, které se nemínuly účinkem. Paní se mně dařilo úspěšně vytáčet. Když mně podala papír s platbou v korunách, vítězoslavně jsem jí podal eura. Nakvašeně doklad zmačkala a vytiskla jiný. Za vložení peněz se dožadovala poplatku v eurech, která už jsem ovšem neměl. České peníze odmítla přijmout. Nahlas jsem zapochyboval o bance, která za to, že jí dám peníze, chce zaplatit. Paní cosi prskala a nesmyslně argumentovala tím, že oni nám dělají úžasnou službu, že od nás berou peníze a dávají je velvyslanectví. Zcela opomenula fakt, že velvyslanectví má u nich účet, ze kterého mají příjmy. Poznamenal jsem, že paní má poněkud zkreslené představy o bankovníctví a Vlado ji dorazil poznámkou o M bance, kde se žádné poplatky neplatí.

Je krásné, že na Slovensku mají eura. Vlado jako kouzelný skřítek vytáhl dvě eura na poplatek, babice zmlkla a podala mně doklad. Z tiskárny, nepotvrzený, bez razítka. Takový jsem si mohl vytisknout sám. Poslední můj chabý pokus: „Vy nemáte razítko?“ Baba blýskla zlobně očima. „Ne, naše banka žádná razítka nepotřebuje!“

Odcházíme, dobrodružství je u konce. Den byl úspěšný. Seznámili jsme se s čínskou úřadovnou i s českou variantou bankovníctví třetího tisíciletí. Vyřídili jsme vše, co jsme chtěli. Naše expedice do Číny se opět o krůček přiblížila realitě.